

TÜRKİYE BANKACILIK SİSTEMİNİN GELECEĞİ

2026-2030 yargısal planlama senaryoları, 2035 yapısal işaretleri ve bankalar, düzenleyiciler, yatırımcılar ile reel sektör için karar çerçevesi

Bilgi kesimi: 2 Ağustos 2026 | Sürüm 1.0 | Türkiye
Ufuk: 2026-2030; 2035 işaretleri

YAZAR

AXIS ECONOMICS

YAYIN

2 AĞUSTOS 2026

KAPSAM

TÜRKİYE

İçindekiler

Executive Summary - Yönetici Özeti	3
Okuma Rehberi ve Yayın Statüsü	3
Haziran 2026 Sistem Panosu	4
1. Başlangıç Noktası: Büyük Bilanço, Değişen Aracılık	5
2. Dayanıklılık: Kredi Riski, Kârlılık ve Sermaye	7
3. Makro Rejim: Dezenflasyonun Banka Bilançosuna Aktarımı	9
4. Fonlama, Döviz Likiditesi ve Egemen-Banka Bağı	11
5. Dijital, Açık Finans ve Dağıtım Ekonomisi	12
6. Rekabet, Katılım Finansmanı ve Sermaye Piyasaları	14
7. Yapay Zekâ, Siber Risk ve Operasyonel Dayanıklılık	15
8. İklim Geçişi, SKDM, KOBİ ve Fiziksel Risk	16
9. 2026-2030 Yargısal Planlama Senaryoları, 2035 İşaretleri	17
10. Paydaş Bazında Eylem Gündemi	19
11. Erken Uyarı ve Yön Değişimi Panosu	20
12. Sonuç: 2030'a Kadar Dayanıklılıktan Dönüşüm Kapasitesine	21
Ek A - Yöntem, Veri ve Yeniden Üretim	22
Ek B - Temel Tanımlar	23
Kaynak Kayıt Defteri	24
Ek D - Yayın Kaydı, Açıklamalar ve Güncelleme Politikası	27

Executive Summary — Yönetici Özeti

Ana karar tezi. Mevcut kanıtlarla kurulan baz tez, Türkiye bankacılık sisteminin 2030'a giderken küçülmekten çok işlev değiştireceğidir: bilanço aracılığı önemini korurken değer yaratma; gerçek zamanlı işlem bankacılığına, veri ve güven katmanına, sermaye piyasası dağıtımına ve yeşil dönüşüm finansmanına kayabilir. Başlangıç tamponları destekleyicidir; ancak güvenilir dezenflasyon, dış fonlamanın vade ve maliyeti, gecikmeli kredi riski ile teknoloji/iklim yatırımlarının aynı anda yönetilmesi gerekir.

- 1. Sistem büyük ve likit; nominal büyüklük tek başına başarı ölçüsü değil.** Haziran 2026'da aktifler 52,73 trilyon TL, krediler 26,79 trilyon TL, mevduat ve katılım fonu 30,11 trilyon TL'dir. Yüksek enflasyon bu tutarların tarihsel kıyasını şişirir; karar için reel kredi, marj, zarar maliyeti ve sermaye tüketimi birlikte izlenmelidir. [NAT-BDDK-001]
- 2. Aktif kalitesi dönüm noktasında, fakat sistemik stres kanıtı yok.** TGA oranı 2023 sonundaki %1,60'dan Haziran 2026'da %2,77'ye yükseldi; karşılık oranı %76,1'dir. TCMB'nin Mart 2026 verisi TGA ile ikinci aşama kredilerin birlikte payını %11,5 gösterir. Bu, yalnız TGA'ya bakmanın gecikmeli ve eksik kalacağını düşündürür. [NAT-BDDK-001; NAT-TCMB-001]
- 3. Sermaye tamponu yasal alt sınırların üzerinde; 2026 düşüşü tanımsal bir kırılma içeriyor.** Sektör SYR'si 2025 sonunda %19,69'dan Haziran 2026'da %16,59'a geriledi. Geçici hesaplama esnekliklerinin kaldırılması başlık oranını düşürdüğünden, hareketin tamamı ekonomik kayıp değildir. TCMB'ye göre banka bazlı konsolide yasal alt sınırlar %10,5-%12,5 aralığındadır. [NAT-BDDK-001; NAT-BDDK-008; NAT-TCMB-001]
- 4. Ana risk, faiz indiriminin hızı değil kalitesidir.** Haziran yıllık TÜFE %32,11, 23 Temmuz politika faizi %37, 2026 ilk çeyrek büyümesi yıllık %2,5 ve çeyreklik %0,1'dir. TCMB 2026 yıl sonu için %26, piyasa anketi %29,21 bekler. Beklentiler düşmeden hızlanan gevşeme; kur, mevduat maliyeti ve kredi riskini aynı anda bozabilir. [NAT-TUIK-001; NAT-TUIK-002; NAT-TCMB-002; NAT-TCMB-003; NAT-TCMB-004]
- 5. Fonlama dayanıklı, fakat “çevirme oranı” kaliteyi tek başına anlatmıyor.** Mart 2026'da bankaların 12 aylık uzun vadeli dış borç çevirme oranı %151,5; TCMB likidite oranlarının yasal eşiklerin belirgin üzerinde olduğunu bildiriyor. Buna rağmen vade, spread, yatırımcı/para birimi yoğunlaşması ve döviz geliri olmayan borçluların riski birlikte izlenmelidir. [NAT-TCMB-001; NAT-TCMB-011]
- 6. Dijitalleşme kanalı değil ekonomik modeli değiştiriyor.** Raporlayan bankalardaki aktif dijital müşteri kayıtları 2022 sonunda 94,4 milyondan Mart 2026'da 129,5 milyona çıktı; kayıtlar bankalar arasında tekilleştirilmemiş, katılım bankalarını kapsamıyor ve raporlayan banka paneli değişebiliyor. Bu nedenle fark saf organik müşteri büyümesi veya penetrasyon ölçüsü değildir. ÖHVPS 2.0, FAST ve dijital bankalar müşteri geçiş maliyetini azaltabilirken dolandırıcılık, 7/24 likidite ve üçüncü taraf riskini büyütebilir. Dijital TL henüz ihraç edilmiş ürün değil, Ar-Ge/MVP programıdır. [ASSOC-TBB-001; NAT-TCMB-012; NAT-TCMB-013; NAT-TCMB-014]
- 7. Rekabet bankalar arasında değil, aracılık katmanları arasında yoğunlaşacak.** Bankaların finansal sistem aktif payı 2020'de yaklaşık %88'den 2026 ilk çeyrekte %73,6'ya inerken fonlar ve sigorta gibi banka dışı kuruluşlar büyüdü. Bu, bankaların ortadan kalkması değil; mevduat, yatırım fonu, saklama, servet yönetimi ve kurumsal finansmanın aynı müşteri bütçesi için yarışmasıdır. [NAT-TCMB-001; ASSOC-MKK-001]
- 8. İklim ve SKDM bir sürdürülebilirlik anlatısından kredi dosyası değişkenine dönüşüyor.** AB'nin SKDM kesin dönemi 1 Ocak 2026'da başladı. Karbon yoğun ihracatçıların emisyon verisi, karbon maliyeti ve yatırım planı borç servis kapasitesine bağlanmalıdır. BDDK'nın 2021 portföyüyle yaptığı etki çalışması ve Dünya Bankası yatırım ihtiyacı senaryosu gerçekleşme değil, risk yönünü gösteren model kanıtıdır. [EU-002; IFI-WB-006; IFI-WB-007]
- 9. Üç senaryonun ortak sonucu “no-regret” yatırım paketidir.** Enflasyon patikası ne olursa olsun; entegre bilanço stres testi, gerçek zamanlı dolandırıcılık/likidite, yüksek etkili yapay zekâ modeli yönetişimi, KOBİ nakit akışı ve emisyon verisi, dış fonlama vade çeşitliliği ve sermaye piyasası gelir modeli gereklidir.
- 10. Yayın sınırı açıktır.** Bu rapor resmî gerçekleşme, kurum tahmini ve analitik senaryoyu ayrı etiketler; senaryolara olasılık atamaz. İnsan editör ve bağımsız alan uzmanı incelemesi, finansman ve çıkar çatışması beyanları ile son yayın onayı tamamlanmıştır.

Okuma Rehberi ve Yayın Statüsü

Etiket	Anlamı	Nasıl kullanılmalı
Gerçekleşme	Tarihli resmî veri veya yürürlükteki karar	Dönem, birim ve kapsamıyla okunur
Kurum tahmini/planı	TCMB, IMF, OECD, Dünya Bankası, EBRD, SBB veya anket patikası	Gerçekleşme ya da Axis tahmini değildir
Analitik çıkarım	Kaynaklar arası sentez ve aktarım mekanizması	Nedensellik iddiası değildir
Yargısal senaryo	Kaynak çıpalari ve açık analist yargısıyla kurulmuş planlama girdisi	Olasılık, hedef, tahmin veya model-tabanlı stres testi değildir

Kapsam: Türkiye bankacılık sistemi; ana ufuk 2026-2030, yapısal işaretler 2035. **Bilgi kesim tarihi:** 2 Ağustos 2026.

Sürüm: 1.0. Sonraki tarihlerde yayımlanan veri ve kararlar geriye taşınmamıştır.

Bu raporun analitik üretimi, insan editör incelemesi, bağımsız alan uzmanı incelemesi, finansman ve çıkar çatışması beyanları ile son yayın onayı tamamlanmıştır. Axis Economics yayın ilkeleri uyarınca kamuya açık onaylı yayındır. [METH-001; AXIS-002; AXIS-004]

Haziran 2026 Sistem Panosu

Gösterge	Son değer	Okuma notu
Toplam aktif	52,73 trilyon TL	Nominal dönem sonu stoku
Krediler	26,79 trilyon TL	Bilanço kredileri; aktiflerin %50,8'i
Mevduat + katılım fonu	30,11 trilyon TL	Aktiflerin %57,1'i
Toplam özkaynak	4,61 trilyon TL	Muhasebe özkaynağı; aktiflerin %8,7'si
H1 net dönem kârı	527,4 milyar TL	Yılbaşından beri; tam yılla doğrudan kıyaslanmaz
TGA oranı / karşılık	%2,77 / %76,1	Brüt TGA / nakdi kredi; karşılık / brüt TGA
Sermaye yeterliliği	%16,59	Geçici esnekliklerin kalkışı sonrası başlık oranı
Kredi/mevduat	%92,64	BDDK'nın raporladığı nakdi kredi/mevduat tanımı
Banka / yurt içi şube	67 / 10.572	Haziran 2026 BDDK aylık sektör kapsamı; TBB/plan kapsamlarıyla birleştirilmez
Yurt içi personel / ATM	209.985 / 53.996	Dönem sonu

Kaynak: BDDK gelişmiş aylık bülten anlık görüntüsü. Ara dönem kârlılık oranları yıllıklandırılmamıştır; nominal TL serileri enflasyondan arındırılmamıştır. [NAT-BDDK-001; NAT-BDDK-002]

1. Başlangıç Noktası: Büyük Bilanço, Değişen Aracılık

Gözlem

2018 sonundan Haziran 2026'ya aktifler 3,87 trilyon TL'den 52,73 trilyon TL'ye, krediler 2,39 trilyon TL'den 26,79 trilyon TL'ye ve mevduat 2,04 trilyon TL'den 30,11 trilyon TL'ye çıktı. Bu olağanüstü nominal genişleme, kur ve enflasyon etkisi nedeniyle reel kapasite artışı olarak okunamaz. Daha sağlam göstergeler; kredi/aktif, kredi/mevduat, sermaye tamponu, zarar maliyeti ve reel kredi büyümesidir. [NAT-BDDK-001]

Kredi/mevduat oranı 2018'de %122,6'dan 2025 sonunda %88,1'e geriledi ve Haziran 2026'da %92,6'ya yükseldi. Bilanço kredi kaleminin mevduata basit bölümüyle %89,0 bulunur; 3,66 puanlık fark kapsam ve tanım ayrımına işaret eder. Arşivlenen alan setinde "toplam nakdi kredi" paydası bulunmadığından resmî oran yeniden kurulmamıştır; yayımlanmış BDDK oranı esas alınır ve iki tanım birbirinin yerine kullanılmaz.

Yorum

Mevduat finansmanı güçlenirken varlık karmasında krediler %50,8, menkul kıymetler %14,6 ve diğer aktifler %34,6 paya sahiptir. Fonlama tarafında mevduat %57,1, muhasebe özkaynağı %8,7 ve diğer yükümlülükler %34,1'dir. Bu yapı iki stratejik sonuç yaratır:

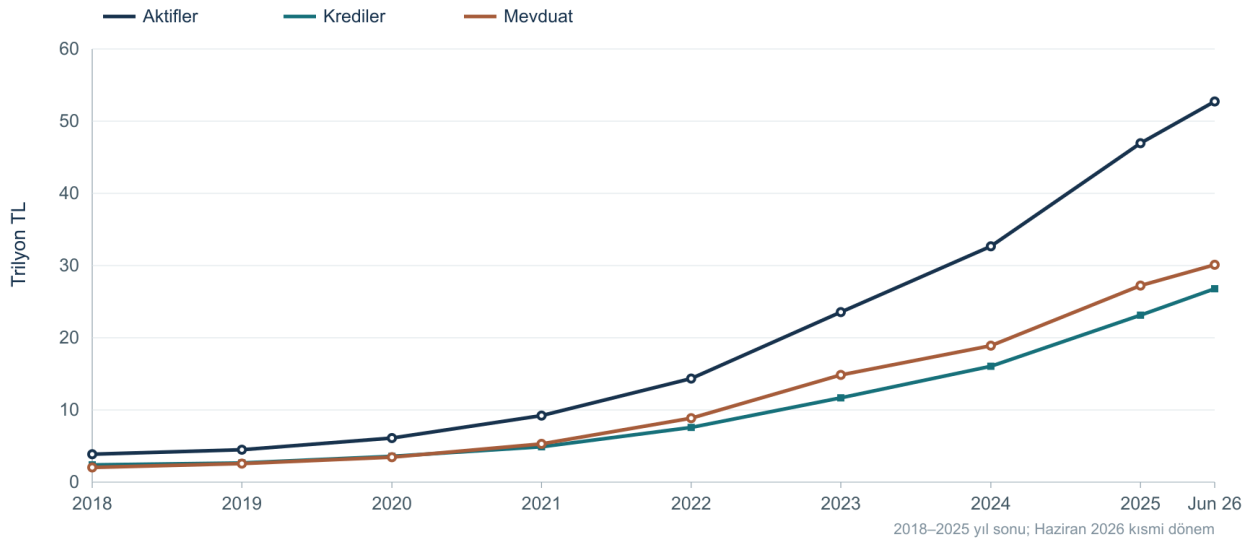
- kredi büyümesi mevduat miktarından çok mevduatın **vadesi, betası ve para birimi** tarafından sınırlandırılabilir;
- menkul kıymet ve diğer aktiflerin payı, faiz ve egemen riskinin kredi riskinden ayrı yönetilemeyeceği anlamına gelir.

Belirsizlik ve karar etkisi

Sektör toplamı dağılımı gizler: kamu/özel/yabancı, mevduat/katılım/kalkınma bankaları ve küçük/büyük bankalar aynı fonlama maliyeti ve sermaye tamponuna sahip değildir. Yönetim kurulları sektör ortalamasını hedef değil, kendi dağılımlarının karşılaştırma zemini olarak kullanmalıdır.

Nominal bilanço ölçeği

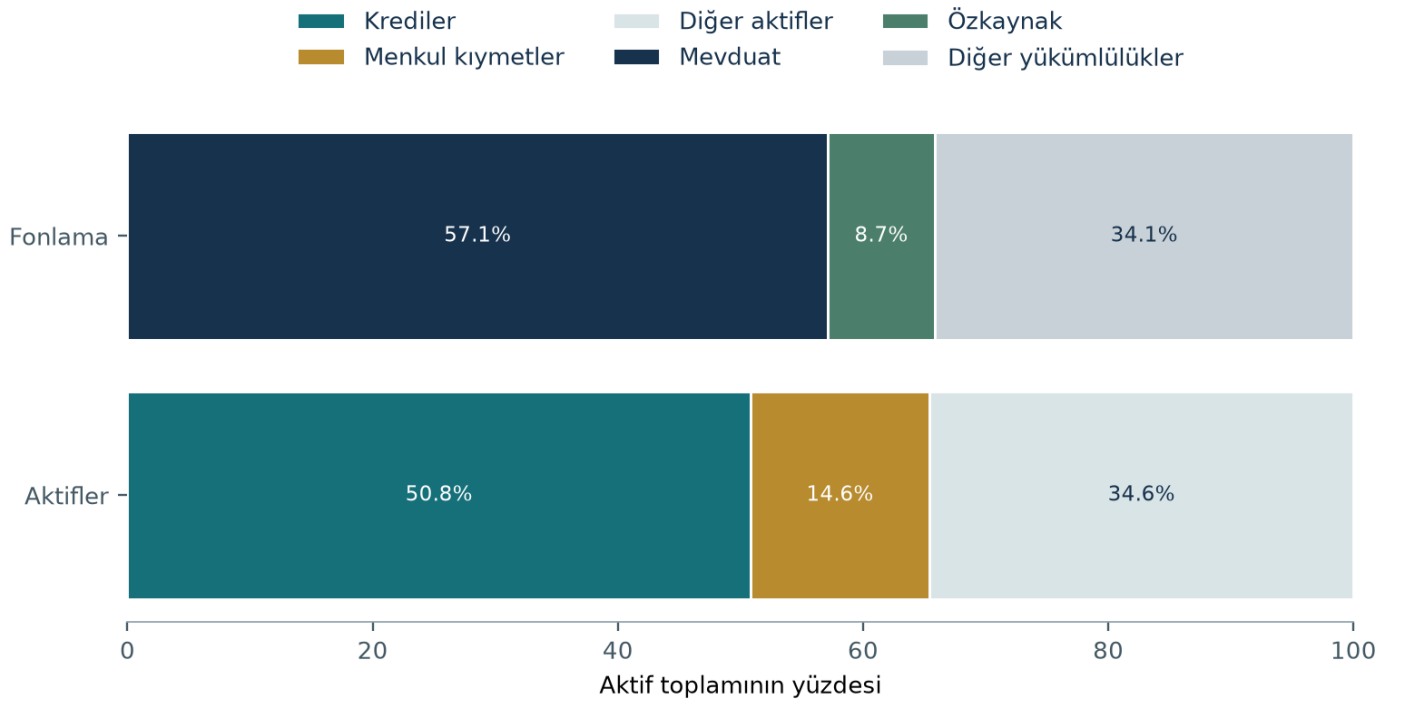
Aktifler, krediler ve mevduat; 2018-2025 yıl sonu ve Haziran 2026

Kaynak: NAT-BDDK-001

Bilanço ankrajları — Haziran 2026

Kredi ve menkul kıymetlerin aktif; mevduat ve özkaynağın aktif toplamına oranı

Kaynak: NAT-BDDK-001

2. Dayanıklılık: Kredi Riski, Kârlılık ve Sermaye

Aktif kalitesi: TGA gecikmeli gösterge

TGA oranı 2019 sonunda %5,36'ya çıktıktan sonra 2023 sonunda %1,60'a indi; 2025 sonunda %2,47 ve Haziran 2026'da %2,77 oldu. Haziran brüt TGA 773,3 milyar TL, karşılık oranı %76,1'dir. Mart 2026'da bireysel TGA %4,3, ticari %2,1 ve kredi kartı %4,6 iken TGA ile ikinci aşama kredilerin toplam payı %11,5'tir. Dönemler farklı olsa da yön aynıdır: bireysel ve KOBİ nakit akışında bozulma önce gecikme, yeniden yapılandırma ve ikinci aşamada görünür. [NAT-BDDK-001; NAT-TCMB-001]

Karar: TGA hedefinin yanına en az beş öncü ölçü konmalıdır: ikinci aşama payı, yeniden yapılandırma, 30+ gün gecikme, borç servis karşılama oranı ve sektör/kur hassasiyeti. Kredi kartı ile ihtiyaç kredisi ortak müşteri düzeyinde birleştirilmeden bireysel risk eksik ölçülür.

Kârlılık: nominal sonuç ile ekonomik getiri ayırımı

Sektör 2026 ilk yarıda 527,4 milyar TL net kâr açıkladı. BDDK'nın Haziran ROA ve ROE oranları sırasıyla %1,05 ve %12,88'dir; bunlar yılbaşından beri birikimli ve yıllıklandırılmamıştır. TCMB'nin 2026 ilk çeyrek yıllıklandırılmış ölçümü ROA %2,3 ve ROE %27,1'dir. Net faiz marjı Martta çeyreklik yıllıklandırılmış %6,6, kredi risk maliyeti %3,3'tür. Bu nedenle "yüksek kâr" değerlendirmesi enflasyon, özkaynak yenileme maliyeti, vergi ve kredi riskinden arındırılmadan tamamlanmış sayılmaz. [NAT-BDDK-001; NAT-TCMB-001]

Sermaye: başlık oranından köprü analizine

Haziran 2026 yayımlanmış sektör SYR'si %16,59; yasal özkaynak 5,94 trilyon TL, risk ağırlıklı kalemler 35,79 trilyon TL'dir. Özkaynak/RWA basit bölümü kavramsal bir kontroldür; tarihsel küçük farklarda yayımlanmış oran esas alınır. 2025 sonundaki %19,69'a göre düşüşte geçici düzenleyici esnekliklerin 1 Ocak 2026'da sona ermesi belirgindir. TCMB, esnekliklerden arındırılmış görünümün daha istikrarlı olduğunu ve tüm bankaların banka bazlı konsolide %10,5-%12,5 alt sınırlarının üzerinde kaldığını belirtir. Bu banka bazlı alt sınırlar sektör toplam oranıyla doğrudan karşılaştırma eşliği değildir. [NAT-BDDK-008; NAT-TCMB-001]

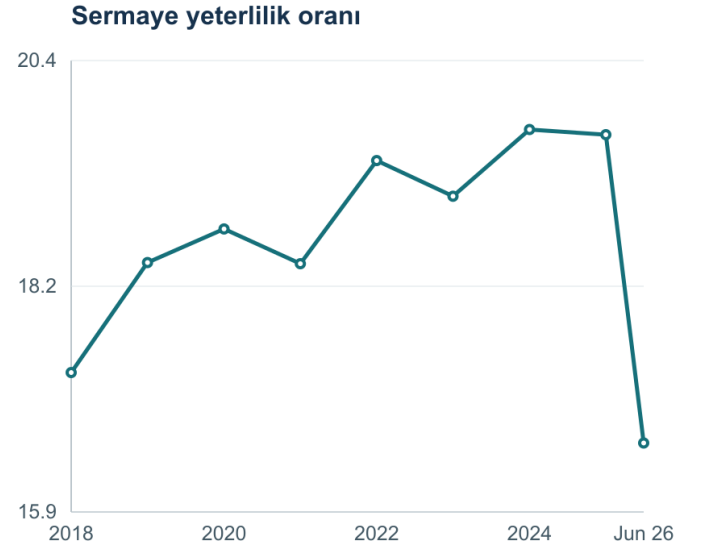
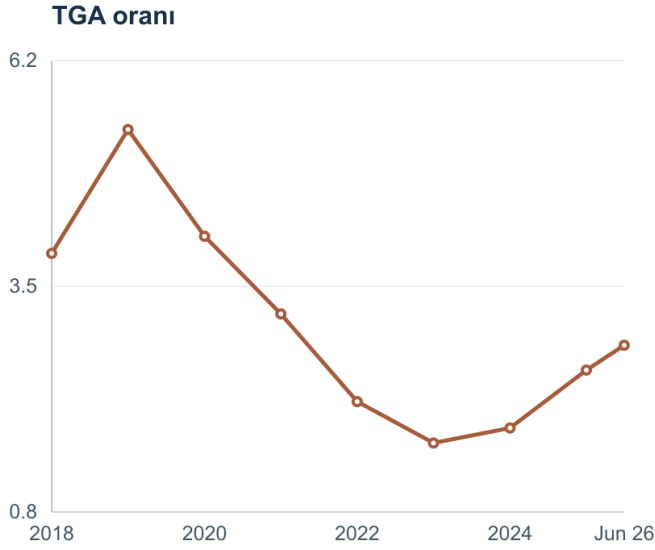
Basel III Nihai paketi kesim tarihinde BDDK'nın **taslak** listesinde kalmaktadır. Rapor yürürlüğe girmiş gibi sermaye etkisi hesaplamaz. Yönetimler üç köprü kurmalıdır: mevcut oran → esneklik/kapsam etkisi → beklenen nihai RWA kuralları; kâr üretimi → temettü → büyüme; faiz/kur/kredi şoku → ekonomik değer → düzenleyici sermaye. [NAT-BDDK-006; IFI-BIS-001; IFI-BIS-002]

Sonuç

Sistemin dayanıklılığı gerçek, fakat homojen değildir. Birleşik aşağı yönlü stres; risk maliyeti, tahvil değerlemesi, RWA artışı ve dış fonlama spreadini aynı anda uygulamalı; yalnız TGA veya başlık SYR üzerinden güven sonucu üretmemelidir.

Aktif kalitesi ve sermaye tamponu

TGA oranı ile sermaye yeterliliği; Haziran 2026 noktası dönem sonudur

Yüzde; yayımlanmış BDDK oranları esas alınır. Sektör SYR'si banka bazlı asgari oranlarla doğrudan karşılaştırılmaz.

Kaynak: NAT-BDDK-001

3. Makro Rejim: Dezenflasyonun Banka Bilançosuna Aktarımı

Gerçekleşen çerçeve

Haziran 2026 yıllık TÜFE %32,11, çekirdek C %29,84; 23 Temmuz politika faizi %37'dir. 2026 ilk çeyrek GSYH yıllık %2,5 artmış, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış çeyreklik büyüme %0,1'de kalmıştır. Mayıs itibarıyla 12 aylık cari açık 37,3 milyar ABD doları, altın ve enerji hariç aylık denge 3,63 milyar dolar fazladır. [NAT-TUIK-001; NAT-TUIK-002; NAT-TCMB-003; NAT-TCMB-007]

Tahmin hiyerarşisi

2026 reel büyüme için güncel dış kurum aralığı %2,8-%3,5'tir: Dünya Bankası %2,8, IMF %2,9, OECD %3,1 ve EBRD %3,5. TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi %3,1'dir. SBB'nin %3,8 değeri Eylül 2025 tarihli **resmî program hedefidir**, enerji ve jeopolitik şok sonrasında üretilmiş tahmin değildir. [IFI-WB-001; IFI-IMF-001; IFI-OECD-001; IFI-EBRD-002; NAT-TCMB-004; NAT-SBB-001]

Enflasyonda ölçü tanımı korunmalıdır: TCMB 2026 yıl sonunu %26, Dünya Bankası %28,3 ve piyasa anketi %29,21 öngörür; IMF'nin %28,6 göstergesi dönem ortalamasıdır. OVP'nin %16 hedefi güncel merkez tahmin gibi kullanılmamalıdır. 2027 için TCMB/OECD %15 ile piyasa anketi %21,47 arasında geniş fark vardır; uzun vadeli sabit faizli varlıkların model riski burada yoğunlaşır. [NAT-TCMB-002; NAT-TCMB-004; IFI-WB-002; IFI-OECD-001; IFI-IMF-001]

Dört aktarım kanalı

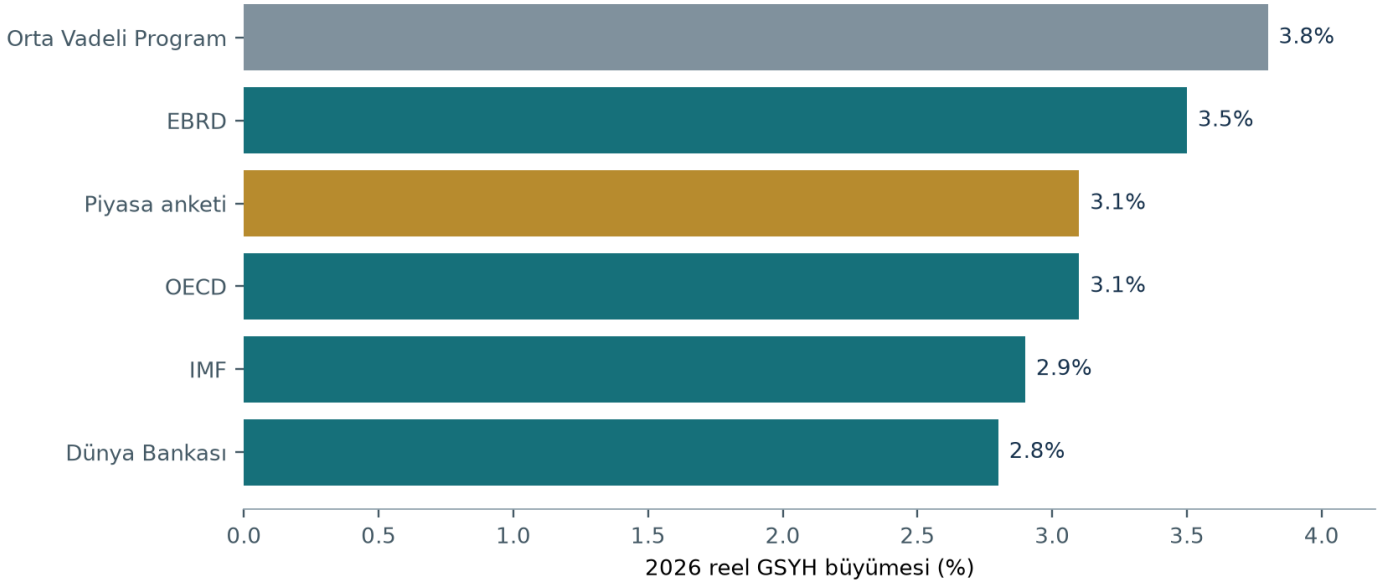
Makro sürücü	İlk banka etkisi	İkinci tur risk	Yönetim ölçüsü
Enflasyon/ beklenti	Mevduat beta ve ücret maliyeti	Vade kısalması, fiyatlama güveni	1/3/12 aylık mevduat yenileme ve reel fiyatlama
Politika faizi	Kredi/menkul kıymet yeniden fiyatlama	NIM oynaklığı, erken ödeme	Davranışsal vade ve faiz şoku EVE/NII
Büyüme	Kredi talebi ve işlem geliri	İşsizlik/nakit akışı üzerinden zarar	Segment bazlı DSCR ve ikinci aşama
Cari denge/enerji	Kur ve dış spread	İthal girdi, turizm ve YP borç riski	YP gelir eşleşmesi, vade duvarı, Brent duyarlılığı

TCMB 2026 ikinci çeyrek Banka Kredileri Eğilim Anketinde işletme kredisi standartları net %-20,4 sıkılaştırırken talep net +%41,1 artmıştır; yerel ve uluslararası fonlama koşulları sırasıyla net %-73,7 ve %-61,1 kötüleşmiştir. Bu, hacim fırsatı kadar ters seçim ve fiyatlama disiplini de gündeme getirir. Mayısta kredi büyüme sınırlarının sıkılaştırılması, ürün karmasının makroihtiyati çerçeveye bağlı kalacağını gösterir. [NAT-TCMB-006; NAT-TCMB-008]

Karar: Tek faiz patikasıyla bütçe yapılmamalıdır. Bankalar en az gecikmeli indirim, hızlı fakat güvenilir indirim ve yeniden sıkılaşma dallarında mevduat beta, NIM, kredi talebi, risk maliyeti ve ekonomik sermayeyi birlikte test etmelidir.

2026 büyüme görünümünde kurumlar arası bant

OVP bir plan; diğerleri tahmin veya anket ortalamasıdır

Kaynak: ANA-MACRO-001

4. Fonlama, Döviz Likiditesi ve Egemen-Banka Bağı

Likidite güçlü; vade kalitesi belirleyici

TCMB Mayıs 2026 Finansal İstikrar Raporu TL ve YP likidite karşılama oranlarının yasal alt sınırların belirgin üzerinde, likit aktif oranının tarihsel ortalamasının üzerinde ve sendikasyon çevirmenin %100'ün üzerinde olduğunu bildirir. Mart 2026'da bankaların 12 aylık uzun vadeli dış borç çevirme oranı %151,5'tir. Bunlar destekleyici gerçekleştirmelerdir; ancak maliyet, kalan vade, yatırımcı ve para birimi yoğunlaşması açıklanmadan "fonlama riski yok" sonucuna götürmez. [NAT-TCMB-001; NAT-TCMB-011]

Analitik izleme bandı — resmî eşik değildir: uzun vadeli dış çevirmenin maliyet ve vade bozulmadan kalıcı biçimde %110 üzerinde olması destekleyici; %90-%110 izleme; %90 altı stres sinyalidir. Çevirme pahalı ve kısa vadeli ise yüksek oran bile zayıf olabilir.

KKM normalleşmesi yeni dengeyi görünür kılıyor

TCMB EVDS serisinde DDKKM Temmuz 2023'te 97,2 milyar ABD dolarıyla zirve yapmış, Haziran 2026'da 0,007 milyar dolara gerilemiştir. TL KKM Ağustos 2023'te 1.061,2 milyar TL zirveden 2024 sonunda sıfıra inmiştir. Para birimleri ayırdır ve toplanmamıştır. Bu kapanış, kur riskinin yok olması değil; kur güveni ve mevduat fiyatlamasının doğrudan TL/YP tercihi, rezerv ve faiz politikasına dönmesi demektir. Seri idari kayıt kaynaklıdır ve revize edilebilir. [NAT-TCMB-022]

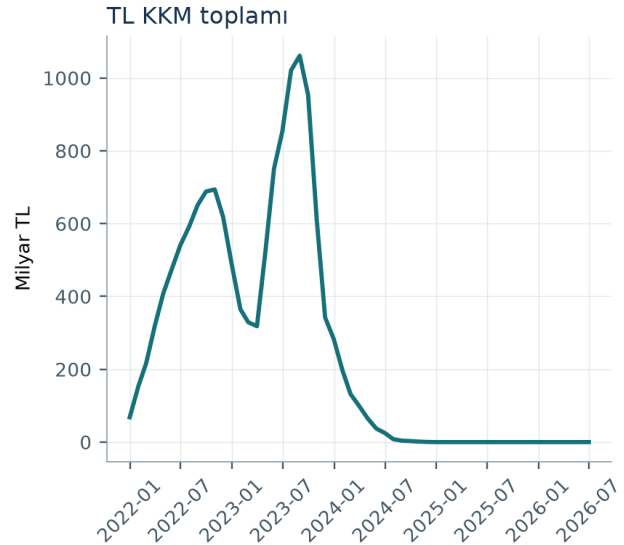
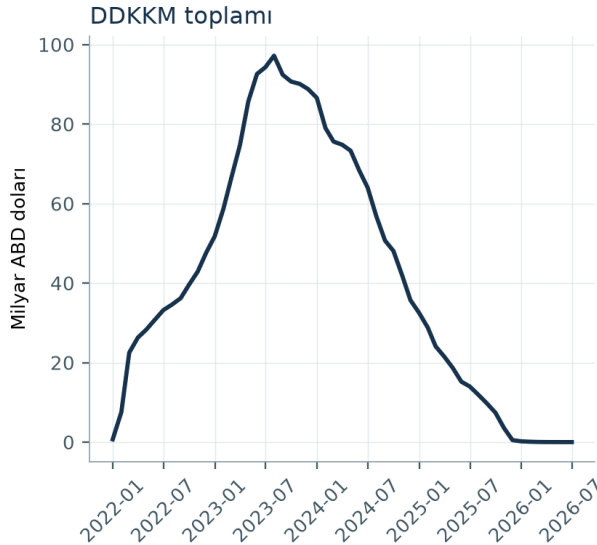
Egemen-banka bağı

Haziran 2026'da menkul kıymetler 7,69 trilyon TL ve aktiflerin %14,6'sıdır. Merkezi yönetim borç stoku 14,99 trilyon TL; bileşenlerden hesaplanan döviz payı yaklaşık %51,6'dır. Hazine arzı, tahvil süresi ve kur; bankanın diğer kapsamlı gelirini, ekonomik değerini, teminat kapasitesini ve özel kredi tahsisini etkiler. Kamu bankalarının Eylül 2025 aktif payı %48'dir; kriz iletiminde karşı-döngüsel kapasite sağlarken görev, fiyatlama ve sermaye telafisinin şeffaflığı önemlidir. [NAT-BDDK-005; NAT-HMB-002; IFI-IMF-004; IFI-IMF-005]

Karar: ALCO panosu mevduat beta, 12 aylık YP vade duvarı, sendikasyon/eurobond spreadi, ilk beş yatırımcı payı, menkul kıymet süresi, egemen maruziyet/sermaye ve firma YP borç/YP gelirini aynı stres altında birleştirmelidir.

Kur korumalı hesapların normalleşmesi

DDKKM ve TL KKM ayrı para birimleridir; toplanmamıştır

Kaynak: NAT-TCMB-022

5. Dijital, Açık Finans ve Dağıtım Ekonomisi

Fiziksel ağ küçülürken insan ve ATM kapasitesi farklılaşıyor

2018-Haziran 2026 arasında yurt içi şube sayısı %8,1 azalarak 10.572'ye indi; personel %1,5 artarak 209.985'e, ATM sayısı %11,2 artarak 53.996'ya çıktı. Bu, "şubesiz bankacılık"tan çok şubenin işlem noktasından satış, danışmanlık ve karmaşık hizmet düğümüne dönüşmesiyle tutarlıdır. Sektör toplamı coğrafi erişim ve banka türü dağılımını göstermez; son şubenin kapanması ile büyükşehir yoğunlaşması aynı sosyal etkiye sahip değildir. [NAT-BDDK-001]

Dijital müşteri büyüyor; kalite metriği aktiflik ve güven

TBB kapsamındaki aktif dijital müşteri kayıtları Aralık 2022'de 94,4 milyondan Mart 2026'da 129,5 milyona çıkmıştır; bunun 124,4 milyonu bireysel, 5,0 milyonu kurumsaldır. Kayıtlar kişi bazında bankalar arasında tekilleştirilmemiştir, katılım bankaları hariçtir ve raporlayan banka kapsamı değişebilir. Dolayısıyla 129,5 milyon "tekil Türkiye nüfusu" olarak yorumlanamaz. [ASSOC-TBB-001]

ÖHVPS 2.0 kart bilgisi/işlemleri ile planlı ve düzenli ödeme emri başlatmayı kapsama eklemiş; Mart 2026'da 16,4 milyon kullanıcı, günlük ortalama 12,3 milyon işlem ve 53 katılımcıya ulaşmıştır. FAST; banka, ödeme/e-para kuruluşu ve PTT'yi aynı anlık altyapıda buluşturur. Bu gelişmeler işlem ücretleri üzerinde baskı ve müşteri arayüzünde rekabet yaratabilir; buna karşılık nakit yönetimi, gömülü finans, kimlik ve dolandırıcılık önleme gelirini destekleyebilir. [NAT-TCMB-012; NAT-TCMB-013]

Dijital Türk Lirası İkinci Faz İlerleme Raporu programlanabilir/çevrimdışı ödeme, araçlar, birlikte çalışabilirlik, tokenlaştırılmış varlık ve sınır ötesi kavram kanıtını inceler. Kesim tarihinde halka açık ihraç veya kesin takvim yoktur. Bilanço etkisi; aracılık modeli, cüzdan limiti, faiz ve ücret mimarisi resmen açıklanmadan sayısallaştırılmamalıdır. [NAT-TCMB-014]

2030 kazanan modeli

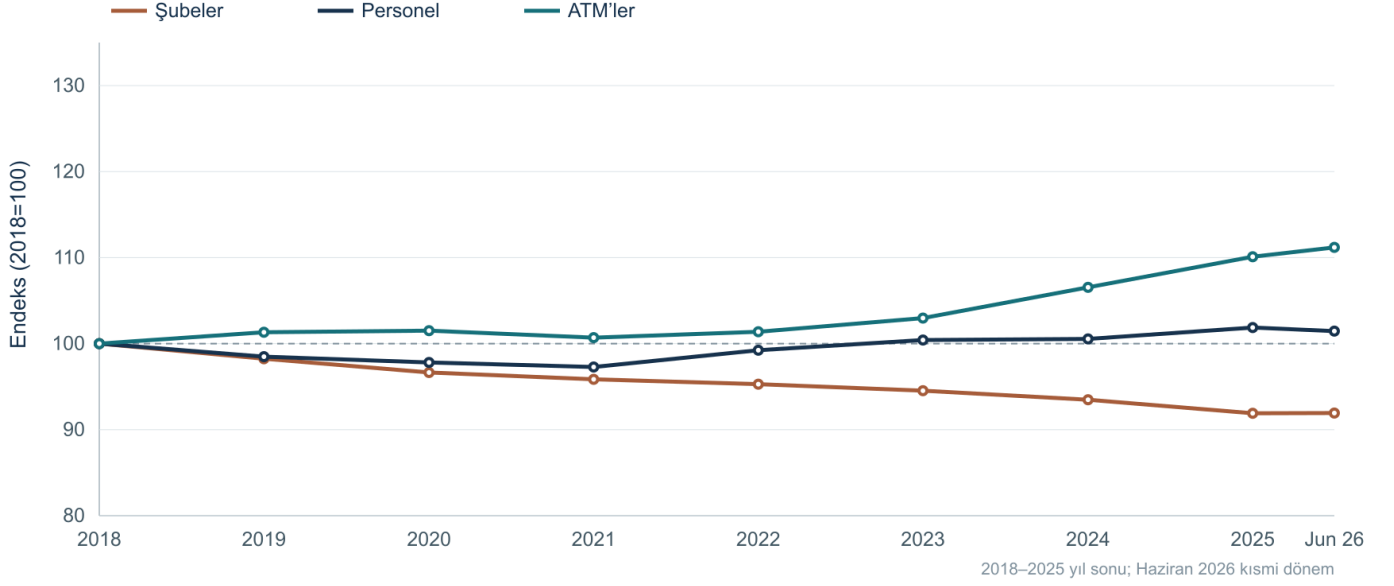
Baz tezde avantajlı bankayı en çok uygulama indirmesinden çok şu yeteneklerin ayrıştırması beklenir:

- izinli veriyi açıklanabilir kredi ve nakit yönetimine dönüştürmek;
- 7/24 likidite ve gerçek zamanlı dolandırıcılık kontrolü;
- üçüncü tarafların güvenle kullanabildiği modüler ürün/API'lar;
- dijital edinimin 90 günlük aktiflik, risk ve yaşam boyu değerle ölçülmesi;
- yaş, cinsiyet, bölge ve engellilik açısından güvenli erişim.

Hesap sahipliği Dünya Bankası Findex'e göre 2021'de %74,1'den 2024'te %81,6'ya çıkmıştır. Bir sonraki sınır hesap açmak değil, düzenli, güvenli ve uygun maliyetli kullanım farklarını kapatmaktır. [IFI-WB-003; IFI-WB-004]

Dağıtım ağı dönüşüyor

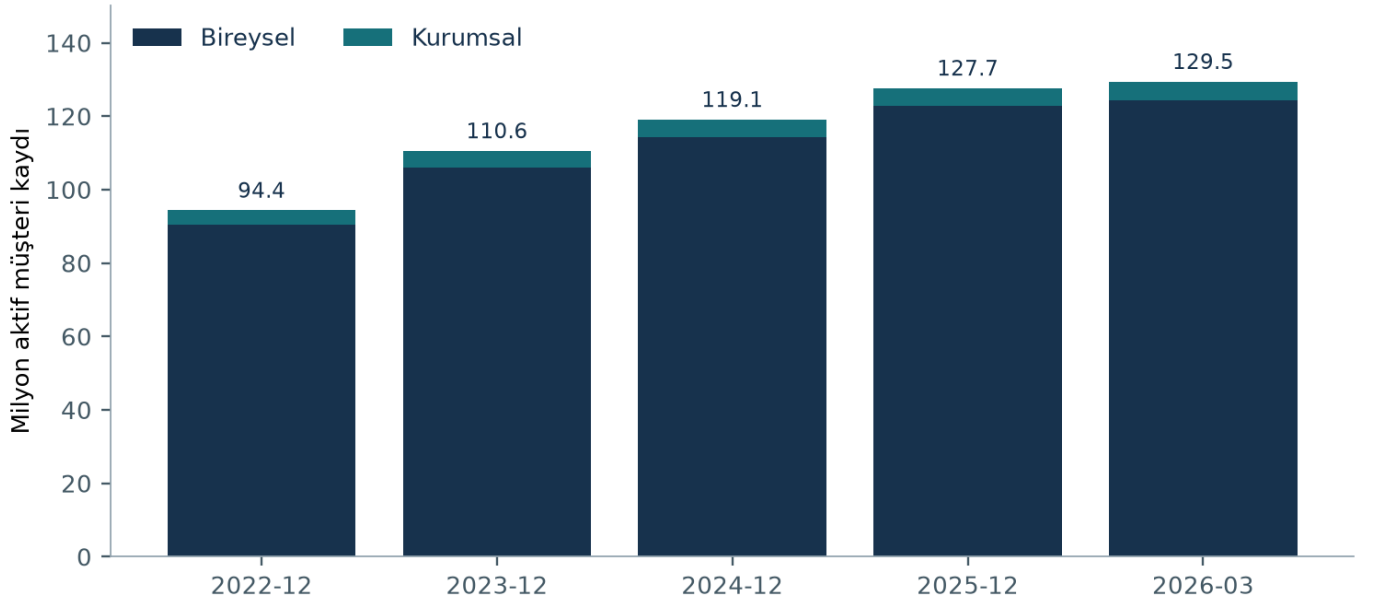
Şube, personel ve ATM; 2018=100

Kaynak: NAT-BDDK-001

Raporlayan bankalardaki aktif dijital müşteri kayıtları

TBB kapsamı; değişebilen raporlayan banka paneli; katılım bankaları hariç; bankalar arasında tekilleştirilmemiş

Kaynak: ASSOC-TBB-001

6. Rekabet, Katılım Finansmanı ve Sermaye Piyasaları

Aracılık genişliyor

TCMB'ye göre banka dışı finansal kuruluşların finansal sistem aktif payı 2020'de %12'den 2026 ilk çeyrekte %26,4'e çıktı; bankaların payı %73,6'ya indi. Yatırım fonu aktifleri Nisan 2026'da yaklaşık 11,9 trilyon TL'ye ulaşırken bankacılık aktifleri ilk çeyrekte yaklaşık 49,7 trilyon TL idi. Bu karşılaştırma, bankaların hâlâ merkezde olduğunu fakat mevduat dışı tasarruf ve bilanço dışı dağıtımın hızla büyüdüğünü gösterir. [NAT-TCMB-001]

MKK'ya göre 2025 sonunda bakiyeli yatırımcı sayısı 10,64 milyon; yatırım fonu yatırımcısı 5,62 milyondur. Fonlar mevduat için rakip olurken bankalara saklama, dağıtım, servet yönetimi, tahvil/sukuk, türev ve kurumsal finansman geliri sağlar. 2030 stratejisi sermaye piyasasını "mevduat kaybı" olarak değil ikinci bilanço ve ücret motoru olarak yönetmelidir. [ASSOC-MKK-001]

Yoğunlaşma ve kamu ağırlığı

Eylül 2025 BDDK verilerinden ilk on bankanın aktif payı yaklaşık %81,2; HHI 0,0863'tür (0-10.000 ölçeğinde yaklaşık 863) ve bir "pazar payı" değildir. Kamu bankalarının aktif payı %48'dir. Yoğunlaşma tek başına düşük rekabet kanıtı değildir. Fiyat dağılımı, müşteri geçişi, hizmet kalitesi, giriş/çıkış, sermaye ve ortak altyapı birlikte değerlendirilmelidir. Uyum, siber ve veri yatırımının sabit maliyeti ölçek baskısı yaratırken dijital banka, servis modeli ve nişleşme küçük oyuncuya alternatif sağlayabilir. [NAT-BDDK-005; IFI-IMF-004]

Katılım bankacılığı: hedef ile gerçekleşmeyi ayırmak

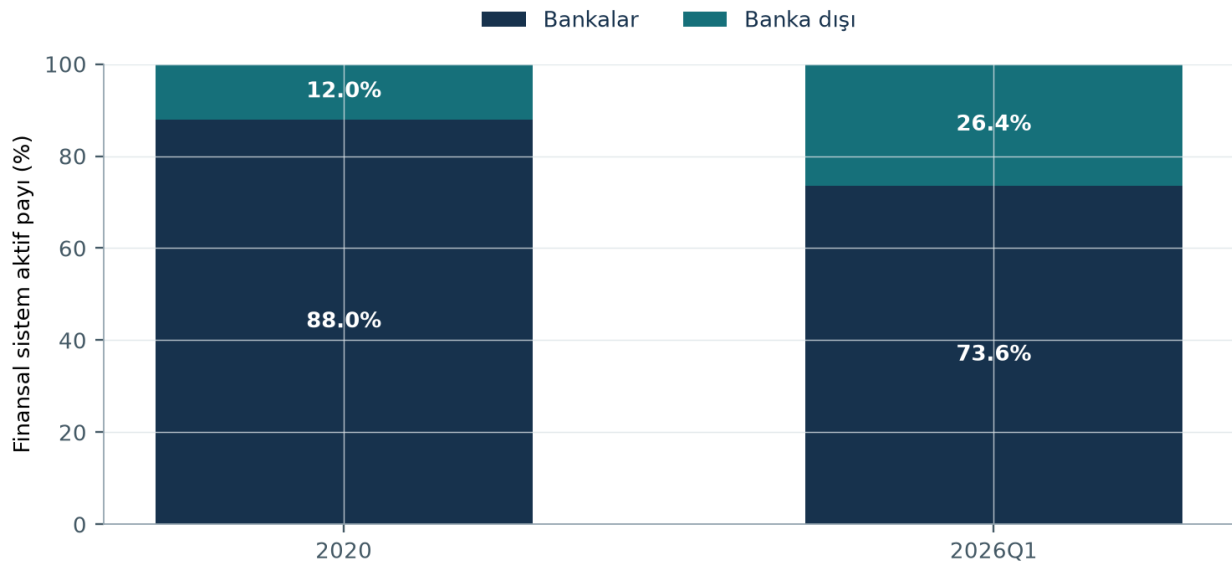
Katılım bankalarının aktif payı 2024 sonunda %8,1, Eylül 2025'te yaklaşık %9'dur. BDDK 2025-2028 planında %15 hedefi bulunur; bu tahmin veya gerçekleşme değildir. Önceki 2025 sektörel hedefinin yakalanmaması, hacim kotasından önce ürün standardı, kâr payı şeffaflığı, likidite araçları, sukuk derinliği, KOBİ proje kapasitesi ve yönetim gerektirdiğini gösterir. [NAT-BDDK-003; ASSOC-TKBB-001]

Karar

Bankalar beş gelir havuzunu ayrı değil müşteri düzeyinde birleştirmelidir: mevduat/kredi marjı, ödeme/nakit yönetimi, servet-yatırım ürünü, kurumsal finansman ve koruma/sigorta. Düzenleyici; banka, fon, sigorta, faktoring ve fintech arasında risk kaymasını ortak veri ve operasyonel dayanıklılık çerçevesiyle izlemelidir.

Finansal aracılık bankaların ötesine genişliyor

Banka ve banka dışı kuruluşların finansal sistem aktif payı

Kaynak: NAT-TCMB-001

7. Yapay Zekâ, Siber Risk ve Operasyonel Dayanıklılık

Yapay zekâ çağrı merkezi, belge işleme, yazılım, dolandırıcılık, erken uyarı ve kredi fiyatlamasında birim maliyeti düşürebilir. FSB dört sistemik kırılabilirlik vurgular: üçüncü taraf sağlayıcı yoğunlaşması, piyasa davranışında korelasyon, siber risk ve model/veri/yönetişim zayıflığı. Aynı temel model veya bulutun birçok bankada kullanılması, tekil operasyon hatasını korelasyonlu sektör olayına çevirebilir. [IFI-FSB-001; IFI-BIS-004]

BCBS operasyonel dayanıklılık ilkeleri kritik operasyon, etki toleransı, bağımlılık haritası, üçüncü taraf, olay yönetimi, test ve dayanıklı BİT kapasitesi gerektirir. BDDK planı siber tedbirlerin, fintech çerçevesinin ve yapay zekâ ilkelerinin geliştirilmesini öngörür. Ancak Türkiye'de karşılaştırılabilir banka bazlı yapay zekâ kullanım ve maddi siber kayıp serisi bulunmaması **veri boşluğudur**, düşük risk kanıtı değildir. [IFI-BIS-005; NAT-BDDK-003]

AB Yapay Zekâ Tüzüğü'nün kredi değerliliği kullanımlarını yüksek riskli sayması, AB ile çalışan gruplar için uyum çıpasıdır; Türkiye'de doğrudan aynı mevzuatın yürürlükte olduğu anlamına gelmez. [EU-004; EU-005]

Yönetim standardı

Kontrol	Asgari karar kanıtı	Yönetim kurulu göstergesi
Model envanteri	Sahip, amaç, veri kökeni, etki sınıfı	Envantere alınmış / toplam yüksek etkili model
Bağımsız doğrulama	Ayrımcılık, sapma, stres, açıklanabilirlik	Süresi geçmiş doğrulama ve insan müdahalesi
Sağlayıcı yoğunluğu	İlk üç bulut/model sağlayıcısı, alt yüklenici	Kritik iş yükü payı ve çıkış testi süresi
Siber dayanıklılık	Kırmızı ekip, yedek, kurtarma ve ortak tatbikat	Kesinti dakikası, kayıp, MTTR/MTTR
Gerçek zamanlı ödeme	Dolandırıcılık, yanlış pozitif, likidite	Milyon işlem başına kayıp ve olay
Müşteri hakkı	İtiraz, insan incelemesi, veri izni	Geri dönen karar ve şikâyet oranı

2030 çıkarımı: Yapay zekâ bütçesi yalnız verimlilik iş vakasıyla onaylanmamalı; sermaye, davranış, sağlayıcı çıkışı ve kritik işlev sürekliliği birlikte fiyatlanmalıdır. Sektör ortak sağlayıcı kaydı ve ortak kriz tatbikatı, tek banka testinin göremediği yoğunlaşmayı açığa çıkarır.

8. İklim Geçişi, SKDM, KOBİ ve Fiziksel Risk

AB Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasının kesin dönemi 1 Ocak 2026'da başladı. Çelik, alüminyum, çimento, gübre ve diğer kapsamındaki ihracatçıların karbon maliyeti; satış fiyatı, marj, yatırım ihtiyacı ve işletme sermayesi üzerinden banka kredi riskine geçer. Müşteri kredi dosyasına doğrulanmış emisyon, enerji yoğunluğu, AB satış payı, karbon fiyatı duyarlılığı ve finansmanlı geçiş planı eklenmelidir. [EU-002; IFI-EBRD-001]

BDDK'nın 2021 sonu portföyüyle yaptığı çalışmada ilk beş SKDM sektöründe AB'ye ihracat yapan 1.243 müşterinin 190 milyar TL kredisi ve ilk kapsam için sektör TGA oranında +0,94 puan model etkisi hesaplanmıştır. Bu **2021 verisine dayalı model sonucudur**; güncel kayıp tahmini değildir. Dünya Bankası Türkiye CCDR'sinin 2022-2030 için 68 milyar ABD doları ek yatırım ihtiyacı da kurum senaryosudur, gerçekleşmiş harcama değildir. [IFI-WB-006; IFI-WB-007]

KOBİ kredileri Haziran 2026'da 7,25 trilyon TL ile bilanço kredilerinin yaklaşık %27,1'idir. Ağustos 2025'te KOBİ tanımındaki değişiklik zaman serisinde kırılma yaratır; uzun dönem büyüme ve risk kıyası geriye uyumlu köprü olmadan yapılmamalıdır. OECD 2024 KOBİ TGA oranını %1,98, tüm işletme kredilerini %1,49 olarak verir; 2026 risk koşulları için gecikmeli tarihsel bağlamdır. [NAT-BDDK-001; IFI-OECD-002]

Fiziksel risk yalnız iklim değildir. Deprem, sel, sıcaklık ve yangın; teminat değeri, sigorta koruması, şube/veri merkezi sürekliliği ve bölgesel nakit akışını birlikte etkiler. Coğrafi yoğunlaşma, sigorta boşluğu ve kritik tedarikçi haritası kredi ile operasyonel risk arasında ortak anahtar olmalıdır.

No-regret kredi politikası

1. KOBİ tanım kırılmasını veri ambarında geriye uyumlu eşleştir.
2. E-fatura/POS/taahhüt verisinden izinli nakit akışı ölçüsü üret; modele ve müşteriye açıklanabilir tut.
3. YP kredi ile YP gelir, enerji/karbon maliyeti ve borç servis oranını aynı senaryoya bağla.
4. Geçiş kredisi için fon kullanımı, emisyon baz çizgisi ve doğrulama standardı koy; "yeşil" etiketi tek başına fiyat avantajı sağlamasın.
5. IFI risk paylaşımı ve uzun vadeli kaynakları proje hazırlama kapasitesiyle eşleştir.

2030 çıkarımı: Yeşil finansın darboğazı ürün adı değil; müşteri verisi, teknik proje doğrulaması, uzun TL vadesi ve adil risk paylaşımıdır.

9. 2026-2030 Yargısal Planlama Senaryoları, 2035 İşaretleri

Bu senaryolar olasılık, kurum tahmini veya model-tabanlı stres testi sonucu değildir. Baz patika güncel resmî/kurumsal tahminlerin tutarlı sentezine; yukarı ve aşağı dallar açık analist yargısına dayanır. Ana tabloda kasıtlı olarak yuvarlatılmış planlama aralıkları kullanılır. Grafikteki merkez patikaların çevresindeki ± 10 bant, istatistiksel güven aralığı değil, **kalibre edilmemiş örnek duyarlılıktır**.

Boyut	Yukarı: güvenilir normalleşme	Baz: yönetilen geçiş	Aşağı: bileşik baskı
2026 büyüme	%3,0-%3,5	%2,8-%3,5	%1,5-%2,5
2026 yıl sonu TÜFE	%24-%26	%26-%30	%33-%37
2026 yıl sonu politika faizi	%31-%33	%34-%37	%40-%44
2030 büyüme	%4,0-%5,0	%3,5-%4,5	%2,5-%4,0
2030 TÜFE / politika	%4-%6 / %6-%9	%7-%10 / %9-%13	%12-%17 / %18-%25
Dış fonlama	Vade uzayabilir, spread düşebilir	Çevirme sürer; maliyet oynak kalabilir	Vade ve YP likiditesi aynı anda baskılanabilir
Kredi	Yatırım/ihracat/yeşil dönüşüm güçlenebilir	Reel kredi sınırlı; KOBİ riski seçici	Reel daralma; KOBİ-YP-karbon yoğun kayıp birleşebilir
NIM / zarar maliyeti	Mevduat maliyeti daha hızlı düşerse marj iyileşebilir	Baz tez gecikmeli TGA artışı varsayar; yönetilebilirlik ayrıca test edilir	Mevduat rekabeti, yeniden sıkılaşma ve karşılık baskısı birleşebilir
Sermaye	Kâr ve düşük zarar maliyeti tamponu destekleyebilir	Geçiş kuralları yönetilebilir kalabilir	RWA, tahvil ve karşılık aynı anda tamponu aşındırabilir
Dijital/AI	Güvenli açık finans ve ölçülü AI ölçeği	Dönüşüm sürer; yönetim farklılaşır	Büyük siber/bulut olayı, dolandırıcılık ve düzenleyici fren birleşebilir
İklim	Veri + uzun fon SKDM uyumunu hızlandırabilir	Büyük firma ilerler; KOBİ daha yavaş	Karbon/enerji ve fiziksel afet riski temerrüdü büyütebilir

Birlikte izlenecek, kalibre edilmemiş sinyaller

- **Aşağı yön:** enerji fiyatı, 12 aylık cari açık, enflasyon beklentisi ve dış fonlama vadesi aynı yönde kötüleşirse.
- **Kredi riski:** TGA + ikinci aşama payı; yeniden yapılandırma, gecikme ve müşteri nakit akışıyla birlikte bozulursa.
- **Sermaye savunması:** banka içi yönetim tamponu daralırken tahvil/RWA ve dış fonlama riski eşanlı yükselirse. Banka bazı yasal alt sınırlar sektör toplam oranının doğrudan eşiği değildir.
- **Yukarı yön:** beklentiler TCMB patikasına yaklaşırken fonlama vadesi uzar, spread düşer, reel kredi üretken yatırım/ihracata gider ve emisyon verisi ölçeklenirse.

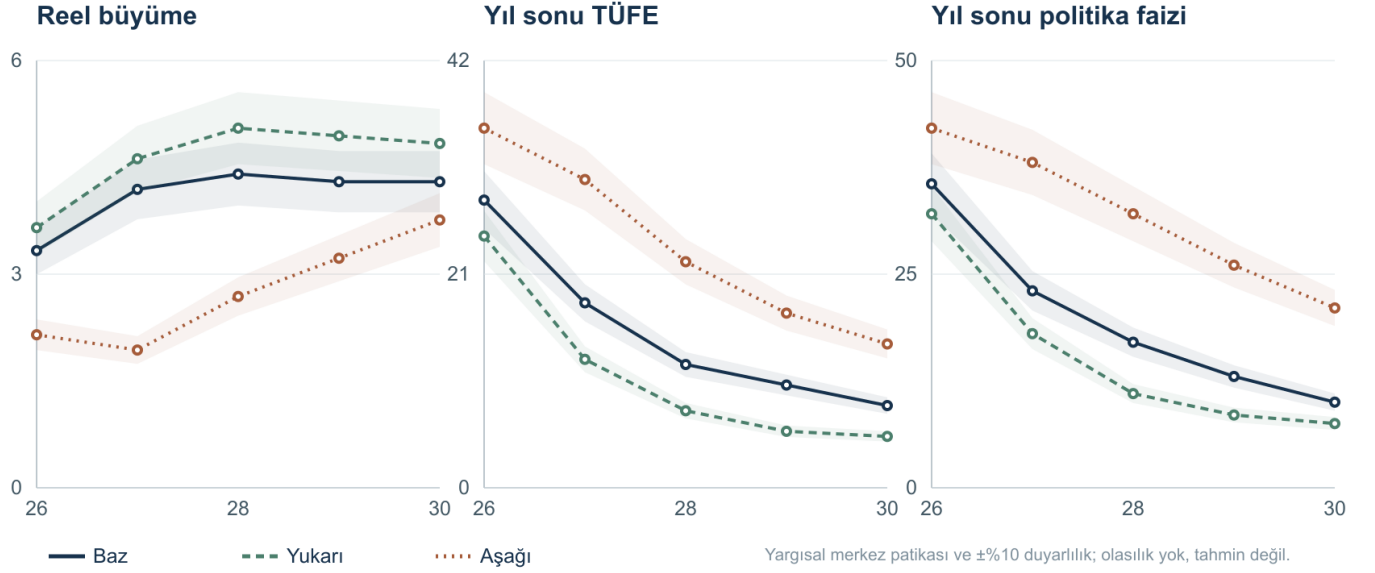
Gösterge eşikleri kurumların kendi portföy dağılımıyla kalibre edilmelidir. Bu rapordaki tüm analitik eşikler için başlangıç noktası olarak ± 10 duyarlılık uygulanmış; sonuçların karar değiştirip değiştirmediği ayrıca test edilmiştir.

2035 işaretleri — tahmin değil opsiyon alanı

Gerçek zamanlı ticari banka parası, olası dijital TL ve tokenlaştırılmış menkul kıymetler birlikte çalışabilir; fon/sermaye piyasası banka bilançosunun tamamlayıcısı olur; yaşlanan nüfus servet, emeklilik ve dolandırıcılık korumasını büyütür; katılım finansı sukuk ve proje finansmanı ile derinleşebilir. Sonuç mimari, düzenleme, güven ve makro istikrara bağlıdır. [NAT-TCMB-014; NAT-TUIK-004; NAT-BDDK-003]

Yargısal makro planlama girdileri

Olasılık atanmadı; tahmin veya model-tabanlı stres testi değildir; $\pm\%10$ duyarlılık gösterilir

Kaynak: ANA-SCEN-001

10. Paydaş Bazında Eylem Gündemi

Banka yönetim kurulları ve üst yönetim

İlk 90 gün

1. Enflasyon/kur/faiz, dış fonlama, egemen tahvil, KOBİ/YP borç ve karbon geçişini tek bilanço stresinde birleştir; başlık SYR yanında ekonomik değer ve yönetim tamponunu raporla.
2. Mevduat beta ve davranışsal vade modelini yeniden kalibre et; hızlı indirim, gecikmeli indirim ve yeniden sıkılaşma dallarını bütçeye bağla.
3. İkinci aşama, yeniden yapılandırma ve 30+ gün gecikmeyi müşteri nakit akışı, kart/ihtiyaç kredisi ve YP gelir eşleşmesiyle birleştir.
4. Yüksek etkili yapay zekâ modeli ve kritik üçüncü taraf envanterini tamamla; bağımsız doğrulama, insan müdahalesi ve çıkış testi olmayan modeli ölçekleme.
5. Dış çevirme KPI'nı maliyet-vade-para birimi-yatırımcı yoğunlaşması bileşimine dönüştür.

12-24 ay

- açık finans/FAST üzerinde KOBİ nakit yönetimi, izinli veri kredisi ve dolandırıcılık kapasitesi kur;
- saklama, servet yönetimi, tahvil/sukuk ve kurumsal finansmanı mevduat planıyla birleştir;
- SKDM müşteri verisi ve geçiş yatırım finansmanı için teknik doğrulama ortaklıkları geliştir;
- Basel III nihai paket ve olası çözümleme çerçevesi için veri, sistem ve sermaye opsiyonlarını hazır tut.

BDDK, TCMB ve diğer kamu otoriteleri

1. Basel III nihai paket, çözümleme ve iklim düzenlemeleri için açık durum/geçiş takvimi; etki analizi ve karşılaştırmalı veri yayımla.
2. TGA yanında ikinci aşama, yeniden yapılandırma, vintage ve dağılım göstergelerini anonim/toplu biçimde geliştir.
3. Kritik üçüncü taraf kaydı, ortak siber tatbikat, olay taksonomisi ve sağlayıcı yoğunlaşma stresini kurumsallaştır.
4. ÖHVPS/FAST rekabetini tüketici rızası, veri taşınabilirliği, dolandırıcılık sorumluluğu ve erişilebilirlikle birlikte ölç.
5. Banka-fon-sigorta-fintech ortak risklerini ve kamu bankası görev/fiyat/sermaye telafisini şeffaflaştır.

Yatırımcılar ve kreditorler

- nominal aktif/kâr büyümesini reel kredi, risk maliyeti ve özkaynak yenileme maliyetiyle düzelt;
- 2026 SYR düşüşünde düzenleyici tanım etkisi ile ekonomik tüketimi ayır;
- TGA'ya ikinci aşama, yeniden yapılandırma, kapsam ve segment karışımını ekle;
- dış çevirmenin maliyet, vade ve yoğunlaşmasını; menkul kıymet süresi ve egemen maruziyetini sorgula;
- dijital müşteri sayısı yerine aktiflik, dolandırıcılık, edinim maliyeti, ücret geliri kalitesi ve kritik sağlayıcı bağımlılığını izle.

Kurumsal kredi kullanıcıları ve KOBİ'ler

1. Vade duvarını erken yenile; tek banka ve tek para birimi bağımlılığını azalt.
2. YP krediyi doğal YP gelirle eşleştir; enerji/karbon ve faiz stresinde DSCR hesapla.
3. E-fatura/POS/nakit akışı verisini düzenli, izinli ve denetlenebilir biçimde bankayla paylaş.
4. SKDM kapsamı, doğrulanmış emisyon ve geçiş yatırım planını kredi dosyasına dönüştür.
5. Kredi yanında sukuk/tahvil, fon, garanti ve IFI risk paylaşımı seçeneklerini hazırla.

Bu öneriler genel araştırma sonucudur; bankaya, yatırımcıya veya şirkete özgü yatırım/kredi tavsiyesi değildir.

11. Erken Uyarı ve Yön Değişimi Panosu

Aşağıdaki sayılar **kalibre edilmemiş analitik başlangıç işaretleridir; resmî düzenleyici eşik değildir**. Kurumlar kendi portföylerinde önce ± 10 eşik duyarlılığı uygulamalı, sonra tarihsel kayıp ve dağılımla kalibre etmelidir. Tek bir gösterge senaryoyu değiştirmez; yön, süre ve eşanlılık aranır.

Gösterge	Başlangıç / son gözlem	Uyarı veya olumlu işaret	Karar sahibi
2026 yıl sonu TÜFE beklentisi	%29,21 (Temmuz anketi)	>%29,5 ve yukarı revizyon	ALCO / ekonomi
12 ay sonrası piyasa beklentisi	%23,95	Yeniden >%25	ALCO / fiyatlama
Politika faizi	%37	Beklentiye göre reel tamponun hızlı <5 puana inmesi	ALCO
12 aylık cari açık	37,3 mlr \$	>50 mlr \$ ve rezerv/fonlama bozulması	Hazine / risk
Brent	Kurum varsayımları 89-94 \$	Kalıcı >100 \$	Kredi / piyasa riski
İşletme kredi standardı	Net %-20,4	İki çeyrek daha <0, talep yüksek kalır	Kredi
TGA oranı	%2,77 (Haz.)	Yıllık +1 puan ve ikinci aşama artışı	CRO
TGA + ikinci aşama	%11,5 (Mar.)	>%14 veya hızlı segment yoğunlaşması	CRO
Karşılık oranı	%76,1	Risk karması bozulurken düşüş	CRO / CFO
SYR	%16,59	Yönetim tamponu yasal alt sınırın <2 puanına iner	CFO / kurul
Dış borç çevirme	%151,5 (Mar.)	<%90; ya da yüksek oranda vade kısalması	Hazine
Kredi/mevduat	%92,64	Fiyat/vade bozulmasıyla hızlı artış	ALCO
Fon varlığı / mevduat	Büyüyen banka dışı pay	Hızlı çıkış ve ortak varlık satışı	ALCO / piyasa
ÖHVPS/API	16,4m kullanıcı; 12,3m günlük işlem	Kesinti, rıza iptali, müşteri kaybı	COO / dijital
Dolandırıcılık	Ortak kamu serisi yok	Milyon işlem başına kalıcı sığrama	COO / CFO
İlk 3 teknoloji sağlayıcısı	Kamu serisi yok	Kritik iş yükü yoğunlaşması ve başarısız çıkış testi	COO / kurul
SKDM portföyü	Banka bazlı veri gerekir	İkinci aşama + geçiş yatırım erteleme	Kredi / sürdürülebilirlik
İlk 10 banka payı	%81,2 (Eyl. 2025)	>%85 + lisans çıkışı + alt çeyrek sermaye baskısı	Rekabet / BDDK

Yönetişim: Her göstergenin veri sahibi, tanımı, revizyon kaydı, yeşil-sarı-kırmızı bandı ve kurul eskalasyonu olmalıdır. Veri kesilmesi veya kapsam değişimi “değer sıfır” değil, kalite olayı olarak raporlanmalıdır.

12. Sonuç: 2030'a Kadar Dayanıklılıktan Dönüşüm Kapasitesine

Türkiye bankacılık sistemi 2026'ya likidite ve sermaye tamponlarıyla girmiş, ancak dezenflasyonun son kilometresi, kredi riskinin gecikmeli görünümü ve dış/teknolojik/iklim şoklarının birleşimiyle karşı karşıyadır. En olası hata, tek bir olumlu orandan bütün sistem için güven sonucu çıkarmaktır: %100 üzeri dış çevirme vade ve maliyeti; yüksek SYR tanım ve dağılımı; düşük TGA ikinci aşama ve yeniden yapılandırmayı; dijital müşteri sayısı tekillik ve güveni açıklamaz.

2030'a doğru sürdürülebilir üstünlük üç bilanço arasında kurulacaktır:

1. **Banka bilançosu:** kredi, mevduat, sermaye, likidite ve egemen risk.
2. **Müşteri bilançosu:** nakit akışı, YP gelir, karbon/enerji ve vade dayanıklılığı.
3. **Ekosistem bilançosu:** fonlar, ödeme altyapısı, teknoloji sağlayıcıları ve kritik kamusal ağlar.

Bu üçü aynı senaryoda yönetilirse, düşen enflasyon yalnız marj fırsatı değil vade uzaması ve üretken yatırım kanalına dönüşebilir. Yönetilmezse hızlı nominal büyüme; gerçek kredi kaybını, kısa fonlamayı ve teknoloji/iklim borcunu örtebilir.

Son tez: Geleceğin güçlü Türk bankası en hızlı büyüyen değil; güveni ölçekleyen, riski erken gören, sermayeyi çoklu şokta koruyan ve bilanço ile sermaye piyasası arasında müşteri için doğru kanalı seçebilen bankadır.

Ek A — Yöntem, Veri ve Yeniden Üretim

Karar sorusu ve kapsam

Rapor; Türkiye bankacılık sisteminin 2026-2030'da makro, bilanço, rekabet, teknoloji, düzenleme ve iklim kanallarıyla nasıl gelişebileceğini ve 2035'e uzanan yapısal işaretlerin paydaş kararlarına etkisini inceler. Uluslararası kaynaklar yalnız standart, karşılaştırma ve dışsal varsayım için kullanılır.

Kaynak hiyerarşisi

1. BDDK, TCMB, TÜİK, HMB, SBB ve diğer ulusal resmî kaynaklar.
2. IMF, BIS/BCBS, FSB, Dünya Bankası, OECD, EBRD ve AB kurumları.
3. TBB, TKBB ve MKK; kapsam notuyla tamamlayıcı sektör verisi.
4. Kullanıcı tarafından sağlanan yöntem belgesi ve Axis Economics yayın ilkeleri; ampirik veri değil kalite standardı.

Haber ve danışmanlık raporu temel sayının kontrol kaynağı olarak kullanılmamıştır.

Veri hattı

- BDDK gelişmiş aylık bülteninden 25 seri, Aralık 2018-Haziran 2026 arasında 91 aylık gözlem; Haziran değerleri 17 temel tabloyla çapraz kontrol edildi.
- TCMB EVDS'den dört KKM/DDKKM serisi, 55 aylık gözlem; para birimleri ayrı tutuldu.
- TBB Mart 2026 dijital bankacılık verileri; müşteri kayıtları tekilleştirilmedi ve katılım bankaları kapsam dışı bırakıldı.
- Resmî dosya ve erişilebilen web anlık görüntüleri için SHA-256 envanteri; türetilmiş veri ve grafikler yeniden üretilebilir analiz iş akışından üretildi.

Dönüşümler ve kalite kontrolleri

- TL tutarlar nominaldır; tarihsel büyüklük grafiği reel performans grafiği değildir.
- Yıl sonu stokları Aralık, son nokta Haziran 2026'dır. Ara dönem H1 kâr/ROA/ROE tam yılla doğrudan karşılaştırılmadı.
- BDDK'nın raporladığı nakdi kredi/mevduat %92,64 korunmuştur; bilanço net kredi/mevduat basit hesabı %88,98'dir. Arşivlenen alan setinde toplam nakdi kredi paydası bulunmadığından resmî oran yeniden kurulmaz ve 3,66 puanlık fark kapsam/tanım ayrımı olarak açıklanır.
- Yasal özkaynak/RWA basit hesabı yayımlanmış SYR için kavramsal kontroldür; tarihsel küçük yuvarlama/kapsam farklarında yayımlanmış BDDK oranı esas alınır.
- DDKKM bileşenleri için 0,11 milyar ABD doları; dijital toplam/bileşenler için 1.000 kayıt yuvarlama toleransı uygulanmıştır.
- Aktif/fonlama artık kalemleri toplam aktiften türetildi; iki taraf ayrı ayrı %100'e eşitlendi.
- Senaryolara olasılık atanmadı ve is_forecast=false olarak sınıflandırıldı. 2026 baz değerleri kurum aralıklarıyla çıpalandı; 2028-2030 merkez patikaları yargısal planlama girdisidir. Gösterilen ± 10 bant kalibre edilmemiş duyarlılıktır, güven aralığı değildir.
- Nedensel tanımlama yapılmadı; "uyumludur", "işaret eder" ve aktarım mekanizması dili kullanıldı.

Sınırlılıklar

Sektör toplamı banka dağılımını gizler; halka açık düzenli banka bazlı ikinci aşama, yeniden yapılandırma, kritik teknoloji sağlayıcısı, yapay zekâ kullanımı ve maddi siber kayıp serileri sınırlıdır. Dijital kayıtlar tekil kişi değildir ve raporlayan banka paneli değişebilir. TBB, BDDK ve stratejik planlardaki banka/şube kapsamı eşit varsayılmamış; yalnız aynı kaynak-kapsam içinde kıyaslanmıştır. KOBİ tanım değişikliği seri kırılması yaratır. BDDK'nın SKDM etki çalışması 2021 portföyüne, bazı yoğunlaşma verileri Eylül 2025'e dayanır. Dinamik sayfalar kesim tarihinden sonra değişebilir; tüm dinamik sayfalar yerel olarak arşivlenememiştir. Bankaya özgü karar için banka içi veri ve ayrı, kalibre edilmiş stres modeli gerekir.

Yeniden üretim eşiği

Kaynak/versiyon/kesim, tanım, veri kalite, hesap, belirsizlik, nedensel dil, görsel ve atıf kontrolleri zorunludur. Merkezi kaynağın doğrulanamaması, sayıların yeniden üretilememesi veya gerçekleştirme/tahmin/senaryo ayrımının kaybolması yayın engelidir. [METH-001; AXIS-002]

Ek B — Temel Tanımlar

Terim	Bu rapordaki kullanım
TGA / NPL	Brüt takipteki alacaklar / toplam nakdi krediler
İkinci aşama	TFRS 9 kapsamında kredi riskinde önemli artış; temerrüt değildir
Karşılık oranı	TGA karşılığı / brüt TGA
SYR / CAR	Yasal özkaynak / risk ağırlıklı kalemler
Yönetim tamponu	Bankanın hedef oranı ile banka bazlı yasal alt sınırı arasındaki içsel fark; resmî sektör eşiği değildir
ROA / ROE	Net dönem kârı / ortalama aktif veya özkaynak; ara dönem BDDK oranları YTD ve yıllıklandırılmamıştır
NIM	Net faiz geliri / faiz getirili aktif; dönem ve yıllıklandırma ayrıca belirtilir
LCR / NSFR	Kısa vadeli likidite karşılama / istikrarlı uzun fonlama oranı
KKM / DDKKM	TL kur korumalı hesap / döviz-altın dönüşümlü kur korumalı hesap; para birimleri ayırır
NBFI	Banka dışı finansal kuruluşlar; fon, sigorta ve diğer kurumları kapsayan TCMB toplamı
ÖHVPS	Ödeme Hizmetleri Veri Paylaşım Servisleri; açık bankacılık altyapısı
FAST	Fonların Anlık ve Sürekli Transferi sistemi
SKDM / CBAM	AB Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması
Gerçekleşme	Yayınlanmış, tarihli veri veya karar
Kurum tahmini/planı	Kaynak kurumun görüşü, hedefi veya anketi; Axis tahmini değildir
Yargısal senaryo	Kaynak çıparları ve analist yargısına bağlı planlama girdisi; olasılık, tahmin veya model-tabanlı stres testi değildir
Nominal / reel	Cari fiyatlı tutar / fiyat etkisinden arındırılmış değişim

Kaynak Kayıt Defteri

Aşağıdaki kaynaklar 2 Ağustos 2026 bilgi kesiminde kullanılmıştır. Erişilebilen birincil dosyalar için yerel anlık görüntü ve SHA-256 envanteri; diğer dinamik sayfalar için URL, erişim tarihi ve doğrulama durumu korunmuştur.

METH-001 — User-supplied methodology document, Ekonomik Raporlarda Kalite. Yayım: [MISSING: not stated]; veri/kapsam: Not applicable; reporting-method standard.

AXIS-001 — Axis Economics, [Website sitemap and 30-page site snapshot](#). Yayım: dynamic; snapshot 2026-08-02; veri/kapsam: Website-wide publication-principles audit.

AXIS-002 — Axis Economics, [Editorial Standards and Corrections Policy](#). Yayım: undated dynamic page; veri/kapsam: Current policy at 2026-08-02.

AXIS-004 — Axis Economics, [Research Profile and Approach](#). Yayım: undated dynamic page; veri/kapsam: Current approach at 2026-08-02.

AXIS-005 — Axis Economics, [Banking and Financial Stability Research](#). Yayım: undated dynamic page; veri/kapsam: Current topic standards at 2026-08-02.

NAT-BDDK-001 — Banking Regulation and Supervision Agency (BDDK), [Aylık Bankacılık Sektörü Verileri - Gelişmiş Raporlama](#). Yayım: dynamic database; snapshot 2026-08-02; veri/kapsam: 2018-12 to 2026-06; monthly.

NAT-BDDK-002 — Banking Regulation and Supervision Agency (BDDK), [Aylık Bülten - June 2026 tables 1-17](#). Yayım: [MISSING: exact release date not verified]; veri/kapsam: 2026-06.

NAT-BDDK-003 — Banking Regulation and Supervision Agency (BDDK), [Strategic Plan 2025-2028 - English official file](#). Yayım: 2025-10-27 announcement; approved 2025-10-23; veri/kapsam: 2025-2028 plan horizon.

NAT-BDDK-005 — Banking Regulation and Supervision Agency (BDDK), [Turkish Banking Sector Main Indicators - September 2025](#). Yayım: 2025 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: 2025-09.

NAT-BDDK-006 — Banking Regulation and Supervision Agency (BDDK), [Draft Regulations List](#). Yayım: dynamic; checked 2026-08-02; veri/kapsam: Regulatory status at cut-off.

NAT-BDDK-008 — Banking Regulation and Supervision Agency (BDDK), [Decision removing temporary capital calculation flexibilities](#). Yayım: 2025-11-13; veri/kapsam: Effective from the decision's stated transition.

NAT-TCMB-001 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Financial Stability Report, May 2026, Issue 42 - Full Text](#). Yayım: 2026-05 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: Mainly 2026Q1 and March-May 2026; selected longer history.

NAT-TCMB-002 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Inflation Report 2026-II](#). Yayım: 2026-05-14; veri/kapsam: Forecasts for 2026-2028 and medium term; data through report cut-off.

NAT-TCMB-003 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Monetary Policy Committee Decision 2026-28](#). Yayım: 2026-07-23; veri/kapsam: Decision effective 2026-07-23.

NAT-TCMB-004 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Survey of Market Participants - July 2026](#). Yayım: 2026-07-20; veri/kapsam: Fieldwork 2026-07-13 to 2026-07-16; expectations through five years.

NAT-TCMB-005 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Sectoral Inflation Expectations - July 2026](#). Yayım: 2026-07 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: Twelve-month-ahead expectations measured in July 2026.

NAT-TCMB-006 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Bank Loans Tendency Survey 2026Q2](#). Yayım: 2026-07 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: 2026Q2 realised tendency and 2026Q3 expectations.

NAT-TCMB-007 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Balance of Payments, May 2026](#). Yayım: 2026-07-13; veri/kapsam: 2026-05 and rolling twelve months.

NAT-TCMB-008 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Macroprudential Measures Announcement 2026-21](#). Yayım: 2026-05-23; veri/kapsam: Credit-growth limits effective as announced.

NAT-TCMB-011 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Monetary Policy Committee Decision, 11 June 2026](#). Yayım: 2026-06-11; veri/kapsam: Indicators through 2026-03 and decision date.

NAT-TCMB-012 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Open Banking Services 2.0 announcement](#). Yayım: 2026-03-17; veri/kapsam: System scale and added services at 2026-03-17.

NAT-TCMB-013 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [FAST Frequently Asked Questions](#). Yayım: undated dynamic page; checked 2026-08-02; veri/kapsam: Current service limits and participants at cut-off.

NAT-TCMB-014 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Digital Turkish Lira Second Phase Progress Report](#). Yayım: 2025-11-24; veri/kapsam: Second-phase R&D, MVP and proof-of-concept status.

NAT-TCMB-016 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Annual Report 2024 - Financial Infrastructure](#). Yayım: 2025 [MISSING: exact publication day not verified]; veri/kapsam: 2024 calendar year.

NAT-TCMB-017 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Annual Report 2025 - Financial Stability](#). Yayım: 2026 [MISSING: exact publication day not verified]; veri/kapsam: 2025 calendar year.

NAT-TCMB-018 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Loan Spreads over the Credit Cycle: Evidence from Bank-Firm Administrative Data, Working Paper 25/10](#). Yayım: 2025-07 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: Administrative bank-firm data; period defined in paper.

NAT-TCMB-019 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Financial Stability Report, May 2025 - Financial Sector chapter](#). Yayım: 2025-05 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: Mainly 2024Q4-2025Q1.

NAT-TCMB-022 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [EVDS - Kur Korumalı Mevduat ve Katılma Hesapları series TP.KKM.K1-K4](#). Yayım: dynamic database; snapshot 2026-08-02; veri/kapsam: 2021-12 to 2026-06; monthly end-period.

NAT-TCMB-026 — Central Bank of the Republic of Türkiye (TCMB), [Financial Stability Report, May 2026, Issue 42 - Financial Sector chapter](#). Yayım: 2026-05 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: Mainly 2026Q1 and March-May 2026.

NAT-TUIK-001 — Turkish Statistical Institute (TÜİK), [Quarterly Gross Domestic Product, 2026Q1](#). Yayım: 2026-06-01; veri/kapsam: 2026Q1.

NAT-TUIK-002 — Turkish Statistical Institute (TÜİK), [Consumer Price Index, June 2026](#). Yayım: 2026-07-03; veri/kapsam: 2026-06.

NAT-TUIK-004 — Turkish Statistical Institute (TÜİK), [Population Projections 2023-2100](#). Yayım: 2024-07-30; veri/kapsam: Observed 2023 baseline and projection horizons to 2100.

NAT-HMB-001 — Republic of Türkiye Ministry of Treasury and Finance, [June 2026 Monthly Budget Report](#). Yayım: 2026-07-16; veri/kapsam: 2026-06 and 2026H1.

NAT-HMB-002 — Republic of Türkiye Ministry of Treasury and Finance, [Central Government Debt Stock as of 30 June 2026](#). Yayım: 2026-07-20; veri/kapsam: 2026-06-30.

NAT-SBB-001 — Presidency of Strategy and Budget (SBB), [Medium Term Program 2026-2028](#). Yayım: 2025-09-09; veri/kapsam: Official targets for 2026-2028.

NAT-SBB-002 — Presidency of Strategy and Budget (SBB), [Pre-Accession Economic Reform Programme 2026-2028](#). Yayım: 2026-01 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: 2026-2028 reform plan.

ASSOC-TBB-001 — Banks Association of Türkiye (TBB), [Digital, Internet and Mobile Banking Statistics - March 2026](#). Yayım: 2026 [MISSING: exact release day not verified]; veri/kapsam: 2026Q1; selected history from 2022Q4.

ASSOC-MKK-001 — Central Securities Depository of Türkiye (MKK), [Annual Report 2025](#). Yayım: 2026-04 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: 2025 calendar year.

ASSOC-TKBB-001 — Participation Banks Association of Türkiye (TKBB), [Türkiye Participation Banking Strategy Update Report 2021-2025](#). Yayım: 2021 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: 2021-2025 strategy horizon.

IFI-IMF-001 — International Monetary Fund (IMF), [Türkiye country page - July 2026 WEO data](#). Yayım: 2026-07-08 numerical update; veri/kapsam: 2026 forecast.

IFI-IMF-003 — International Monetary Fund (IMF), [Republic of Türkiye: 2025 Article IV Consultation, Country Report 26/039](#). Yayım: 2026-02-13; veri/kapsam: Data mainly through 2025; forecasts prepared before later 2026 shocks.

IFI-IMF-004 — International Monetary Fund (IMF), [Republic of Türkiye: Financial System Stability Assessment](#). Yayın: 2023-08-17; veri/kapsam: Assessment based mainly on pre-2023 system data.

IFI-IMF-005 — International Monetary Fund (IMF), [The Sovereign-Bank Nexus in Emerging Markets and Developing Economies: Trends and Determinants](#). Yayın: 2026-06-05; veri/kapsam: Cross-country EMDE research sample.

IFI-OECD-001 — Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), [Economic Outlook Volume 2026 Issue 1 - Türkiye](#). Yayın: 2026-06-03; veri/kapsam: Forecasts for 2026-2027.

IFI-OECD-002 — Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), [Financing SMEs and Entrepreneurs 2026 - Türkiye chapter](#). Yayın: 2026-03 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: Mainly 2024 and April 2025.

IFI-OECD-003 — Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), [SME Policy Index for Western Balkans and Türkiye 2026 - Enabling Environment](#). Yayın: 2026 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: Assessment based on latest available pre-2026 evidence.

IFI-WB-001 — World Bank, [Global Economic Prospects, June 2026](#). Yayın: 2026-06-11; veri/kapsam: Forecasts for 2026-2028 and commodity assumptions.

IFI-WB-002 — World Bank, [Türkiye country overview and macro outlook](#). Yayın: dynamic; numerical update cited 2026-06-11; veri/kapsam: Forecasts for 2026-2028.

IFI-WB-003 — World Bank, [Global Findex Database 2025 - Data Download](#). Yayın: 2025 [MISSING: exact release day not verified]; veri/kapsam: Survey observations through 2024.

IFI-WB-004 — World Bank DataBank, [Account ownership at a financial institution or mobile-money-service provider - Türkiye](#). Yayın: dynamic; snapshot checked 2026-08-02; veri/kapsam: 2017, 2021 and 2024 observations.

IFI-WB-006 — World Bank, [Türkiye Country Climate and Development Report - Key Highlights](#). Yayın: 2022 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: Scenario horizon to 2030 and beyond.

IFI-WB-007 — World Bank, [Unlocking Green Finance in Türkiye](#). Yayın: 2022 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: Evidence and recommendations around 2021-2022.

IFI-EBRD-001 — European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), [Türkiye Country Strategy 2024-2029](#). Yayın: 2024-11-06 approval; veri/kapsam: 2024-2029 strategy horizon.

IFI-EBRD-002 — European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), [EBRD lowers Türkiye growth forecasts](#). Yayın: 2026-06-02; veri/kapsam: Forecasts for 2026-2027.

IFI-BIS-001 — Basel Committee on Banking Supervision (BCBS), [RCAP assessment of Türkiye - Net Stable Funding Ratio](#). Yayın: 2025-04-30; veri/kapsam: Regulatory framework in force at assessment cut-off.

IFI-BIS-002 — Basel Committee on Banking Supervision (BCBS), [RCAP assessment of Türkiye - Large Exposures Framework](#). Yayın: 2025-04-30; veri/kapsam: Regulatory framework in force at assessment cut-off.

IFI-BIS-004 — Basel Committee on Banking Supervision (BCBS), [Digitalisation of Finance](#). Yayın: 2024-05-16; veri/kapsam: Global institutional evidence available through early 2024.

IFI-BIS-005 — Basel Committee on Banking Supervision (BCBS), [Principles for Operational Resilience](#). Yayın: 2021-03-31; veri/kapsam: Global prudential principles.

IFI-FSB-001 — Financial Stability Board (FSB), [The Financial Stability Implications of Artificial Intelligence](#). Yayın: 2024-11-14; veri/kapsam: Global evidence through 2024.

EU-001 — European Commission, [Türkiye Report 2025](#). Yayın: 2025-11-04; veri/kapsam: Assessment through 2025.

EU-002 — European Commission, [Carbon Border Adjustment Mechanism - Definitive Regime](#). Yayın: dynamic; regime began 2026-01-01; veri/kapsam: Definitive regime from 2026 onward.

EU-004 — European Commission AI Act Service Desk, [AI Act - Essential Services and high-risk use cases](#). Yayın: dynamic; checked 2026-08-02; veri/kapsam: EU AI Act implementation context.

EU-005 — European Banking Authority (EBA), [AI Act Implications for the EU Banking Sector](#). Yayın: 2025-11 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: EU banking regulatory analysis through 2025.

IFI-FATF-001 — Financial Action Task Force (FATF), [Jurisdictions under Increased Monitoring - June 2024](#). Yayın: 2024-06 [MISSING: exact day not verified]; veri/kapsam: Status decision in June 2024.

Ek D — Yayın Kaydı, Açıklamalar ve Güncelleme Politikası

Alan	Beyan
Belge	Türkiye Bankacılık Sisteminin Geleceği
Sürüm / tarih	1.0 / 2 Ağustos 2026
Bilgi kesim tarihi	2 Ağustos 2026, Europe/Istanbul
Coğrafya / ufuk	Türkiye / 2026-2030; 2035 yapısal işaretleri
Hazırlama	OpenAI Codex ile yapay zekâ destekli araştırma, veri işleme, yazım, çeviri ve yerleşim
İnsan yazar/editör	Yay-n öncesinde tamamland- ve onayland-
Bağımsız inceleyci	Yay-n öncesinde tamamland-
Finansman	Beyan yay-n öncesinde tamamland-
Çıkar çatışması	Beyan yay-n öncesinde tamamland-
Editöryal bağımsızlık	Sonuçlar kaynak kanıtıyla sınırlandırıldı; ticari sonuç varsayılmadı
Veri/kod	Resmî anlık görüntüler, SHA-256 envanteri ve çalıştırılmış analiz defteri çalışma paketinde korunmuştur
Kullanım sınırı	Genel araştırmadır; yatırım, kredi, hukuk veya düzenleyici uyum tavsiyesi değildir

Güncelleme tetikleyicileri

- BDDK aylık verisinde TGA, SYR veya fonlama tanımını/değerini maddi değiştiren revizyon;
- yeni TCMB Enflasyon/Finansal İstikrar Raporu veya politika rejiminde maddi değişim;
- Basel III Nihai paketinin taslaktan yürürlüğe geçmesi, çözümleme mevzuatı veya iklim veri kuralı;
- dış fonlama, enerji/jeopolitik, büyük siber/üçüncü taraf veya afet olayı;
- TBB dijital serisinde kapsam değişimi;
- yöntem, sayı veya ana sonuca etki eden hata.

Maddi düzeltme yeni tarih ve revizyon kaydıyla yayımlanmalı; merkezi kanıt güvenilir hale gelirse belge geri çekilmeli veya açık uyarı eklenmelidir. Tercih edilen atıf: **Axis Economics, Türkiye Bankacılık Sisteminin Geleceği, Sürüm 1.0, 2 Ağustos 2026.** [AXIS-002]